

Total Page - 4

PG/4TH SEM/SAN/19

2019

M.A.

4th Semester Examination

SANSKRIT

Paper : SAN-401(A)

Group : A & B

Full Marks : 40

Time : 2 Hours

*The figures in the margin indicate full marks.
Candidates are required to give their answers
in their own words as far as practicable.
Illustrate the answers wherever necessary.*

Group - A

सर्वे प्रश्नाः संस्कृतेनैव समाधेयाः

1. बुद्धचरितमहाकाव्यस्य तृतीयसर्गमवलम्ब्य 10
महाकवेरश्वघोषस्य रचनाशैली विचार्यताम्।

अथवा

देवैः प्रेरितानां जराव्याधिपीडितानां मनुष्याणां वर्णनं
कुरुत।

[Turn Over]

2. मम्मटोक्तदिशा गुणीभूतव्यङ्ग्यस्य लक्षणं प्रभेदान् 10
 चोल्लिख्य तेषु यथेच्छं द्वयोः प्रभेदयोः
 सोदाहरणं विवरणञ्च प्रदेयम्।

अथवा

‘एषां भेदा यथायोगं वेदितव्याश्च पूर्ववत्’ - इति सूत्रं
 व्याख्यायताम्।

3. अधोलिखितयोः श्लोकयोः यथेच्छमेकस्य व्याख्या
 कार्या : 5

(a) निःसृत्य कुब्जाश्च महाकुलेभ्यो
 व्यूहाश्च कैरातकवामनानाम्।
 नार्यः कृशेभ्यश्च निवेशनेभ्यो
 देवानुयानध्वजवत्प्रणेमुः ॥

(b) अदृष्टे दर्शनोत्कण्ठा दृष्टे विच्छेदभीरुता।
 नादृष्टेन न दृष्टेन भवता लभ्यते सुखम् ॥

4. आधुनिकसंस्कृतनाटकेषु केषाञ्चिच्चतुर्णां 10
 नाटकानां वैशिष्ट्यं संक्षेपेण प्रतिपाद्यताम्।

अथवा

सिद्धेश्वरचट्टोपाध्यायस्य व्यक्तित्वं कृतित्वञ्च विलिख्यताम्।

5. अधोलिखितेषु यथेच्छमेस्य विवरणं देयम् : 5

- (a) पाण्डवविक्रमम्
- (b) स्यमन्तकोद्धारव्यायोगः
- (c) निवेदितानिवेदितम्।

Group - B

सर्वे प्रश्नाः संस्कृतेनैव समाधेयाः

1. (a) चार्वाकदर्शनं कथं लोकायतदर्शनमित्युच्यते?
चार्वाकसम्मतं प्रमाणतत्त्वं विशदयताम् 10

अथवा

- (b) चार्वाकमते चत्वारि तत्त्वानि कानि इति संक्षेपतो
विचार्यताम्।

2. (a) बौद्धानां सामान्यनिराकरणप्रक्रिया प्रतिपादनीया। 10

अथवा

- (b) अविनाभावनियमः कथं निश्चीयते? सम्यक्
प्रतिपाद्यताम्।

3. (a) के तावत् कृतप्रणाशादिदोषाः? ते दोषा जैनैः कथं
प्रदर्शिताः? किं तेषां स्वरूपम् नदोषाणां निवृत्त्युपायो
वा कः? 10

अथवा

[Turn Over]

(b) जैनमते किं तावत् रत्नत्रितयम्? प्रत्येकं
सलक्षणमालोच्यताम्।

4. कयोश्चिद्द्वयोः टीका लेख्या।

5×2

(a) देहात्मवादः।

(b) बौद्धसम्प्रदायचतुष्टयम्।

(c) अनेकान्तवादः।
